

Ad spm. nr. S 1153

Fra justitsministeren er modtaget supplerende besvarelse af et af Svend Aage Jensby stillede spørgsmål. Spørgsmålet, der sammen med det foreløbige svar er optaget i Folketingstidende 1999-2000, forhandlingerne side 4311, lød således:

Til justitsministeren (20/1 2000) af:

Svend Aage Jensby (V):

»Kan ministeren nu bekræfte, at Det Internationale Tribunal i Haag (Krigsforbryderdomstolen), hvis statutter og procesmåde blev vedtaget og godkendt enstemmigt af Folketinget den 16. dec. 1994 (L 36 fremsat den 2. november 1994), tillader brug af anonym vidneførsel?«

Supplerende svar (22/3 2000)

Justitsministeren (Frank Jensen):

Der henvises i begrundelsen for spørgsmålet til presseomtale af sagen om »massakren i Ahmici«, hvor et vidne, der afgav forklaring under sagen mod fem krigsforbrydere, alene blev betegnet som »vidne D«.

Som oplyst i Justitsministeriets foreløbige svar af 31. januar 2000 har Justitsministeriet anmodet Udenrigsministeriet om at indhente de ønskede oplysninger fra tribunalet.

Tribunalet (justitssekretæren) har i den forbindelse oplyst følgende:

»Det kan oplyses, at spørgsmålet om vidners anonymitet er blevet behandlet i to afgørelser afsagt af Det Internationale Tribunal. Ifølge artikel 21 i tribunalets statut har en anklaget ret til »en retfærdig og offentlig rettergang«, herunder retten til »at afhøre eller få afhørt vidnerne imod den pågældende«. Sådanne rettigheder skal imidlertid afvejes mod andre rettigheder. Af artikel 22 fremgår det, at tribunalets retspleje- og bevisregler skal yde beskyttelse til ofre og vidner, herunder bl.a. ved lukkede retsmøder og beskyttelse af ofrenes identitet.

Den 18. maj 1995 indgav anklagemyndigheden en begæring i sagen Anklagemyndigheden mod Tadic med krav om forskellige beskyttelsesforanstaltninger for vidnerne, herunder anonymitet. Forsvareren indvilligede i de fleste af de krævede foranstaltninger, men modsatte sig kravet om anonymitet, idet han anførte, at en sådan foranstaltning ville krænke den anklagedes ret til en retfærdig og offentlig rettergang.

Selv om dommerpanelet fra den pågældende afdeling anerkendte det generelle princip om, at »alle beviser skal fremlægges i overværelse af den anklagede ved en offentlig rettergang med henblik på partsproces«, erklærede et flertal af dommerne - efter at have undersøgt folkerettens generelle principper samt de særlige omstændigheder »hvorunder Det internationale Tribunal fungerede« - at »anklagedes interesse i at kunne fastslå kendsgerninger skal afvejes mod vidnets interesse i anonymitet ... en retfærdig rettergang betyder ikke blot retfærdig behandling af den anklagede, men også af anklagemyndigheden og vidnerne«. Dommerpanelet fortsatte derefter med at fastslå de generelle kriterier, der skal opfyldes for at retfærdiggøre en kendelse om anonymitet. Der skal være en reel frygt for vidnets sikkerhed, og vidnets forklaring skal være tilstrækkelig relevant og vigtig for sagen. Der må ikke være umiddelbare beviser for, at vidnet på nogen måde er utroværdigt. Effektiviteten eller den manglende tilstedeværelse af en vidnebeskyttelsesordning samt den manglende mulighed for at tilbyde en mindre omfattende vidnebeskyttelse skal også tages i betragtning i forbindelse med afgørelsen om, hvorvidt et vidne skal gives anonymitet.

Dommerpanelet fandt ligeledes, at der skulle forefindes processuelle beskyttelsesmekanismer som modvægt til den erkendte begrænsning af den anklagedes rettigheder. Sådanne beskyttelsesmekanismer omfatter sikkerhed for, at dommerne kan observere vidnets opførsel, at dommerne kender vidnets identitet, at forsvareren får lov til at afhøre vidnet om spørgsmål, der ikke er forbundet med identitet eller nuværende opholdssted, og endelig, at vidnets identitet skal afsløres, når der ikke længere er grund til at frygte for vidnets sikkerhed.

I sin dissens gjorde dommer Stephen gældende, at de regler, hvorunder Det Internationale Tribunal virkede, ikke støttede vidners anonymitet på bekostning af retfærdighed og den anklagedes rettigheder, som de er garanteret i artikel 21. Dommer Stephen erkendte behovet for at beskytte vidner for at undgå eventuelle sociale følger af, at det bliver almindelig kendt i deres lokalsamfund, at de er ofre for en forbrydelse, og for at beskytte dem fra det akutte traume, der ligger i at blive konfronteret med gerningsmanden til sådanne forbrydelser i retten. Han foreslog imidlertid, at disse betænkeligheder kunne overvindes ved foranstaltninger, der ikke gik så langt som generel vidneanonymitet,